

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

Ławnik SN Michał Górski

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego prokuratora M. W.

w sprawie A. K. J.

obwinionego o czyn stanowiący przewinienie służbowe z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2019 r., kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego od orzeczenia Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 27 listopada 2018 roku, sygn. akt PK I OSD (...) zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 27 lutego 2018 roku, w sprawie o sygn. akt PK I SD (...)

postanowił:

na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze

zawiesić postępowanie kasacyjne do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Konstytucyjny sprawy o sygn. akt P 4/19, (dot. sygn. akt II DO 5/18 Sądu Najwyższego).

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 lutego 2017 roku, sygn. PO VI K (...), Prokurator Okręgowy w W., działając na podstawie art. 149 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, wymierzył prokurator A. K. J. karę porządkową upomnienia wskazując, że dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa, w ten sposób, że pozostając referentem sprawy 2 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w W. dopuściła się oczywistej i rażącej obrazy przepisów:

1. § 2 pkt. 1 i 2 oraz § 14 pkt. 2 ppkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu polegającej na tym, że zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, przyjmując maksymalną stawkę wynoszącą sześciokrotność stawki minimalnej ustalonej za obronę przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym, nie oceniła prawidłowo niezbędnego nakładu pracy adwokata, a także charakteru sprawy i wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia przed sądem w postępowaniu uproszczonym;
2. obowiązującego od dnia 15 kwietnia 2016 roku art. 344a kpk (obowiązującego do dnia 30 czerwca 2015 r. art. 345 kpk) polegającego na tym, że przyjmując podejmowanie przez adwokata czynności w dwóch postępowaniach przygotowawczych i przyznając każdorazowo zwrot maksymalnych opłat w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej ustalonej w sprawie objętej dochodzeniem, błędnie uznała, że dokonany na podstawie obowiązującego wówczas przepisu art. 345 kpk zwrot sprawy prokuratorowi celem uzupełnienia braków postępowania przygotowawczego spowodował powstanie nowego (innego) postępowania przygotowawczego.

Sprzeciw od powyższego rozstrzygnięcia Prokuratora Okręgowego w W., pismem datowanym na dzień 3 marca 2017 roku, wywiodła obwiniona prokurator A. K. J., wnosząc o uchylenie kary porządkowej upomnienia i umorzenie postępowania w sprawie na podstawie art. 149 § 4 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze.

Postanowieniem z dnia 29 marca 2017 roku Prokurator Regionalny w W. w trybie art. 149 § 4 w związku z art. 31 § 1 pkt 5 ustawy 28 stycznia 2016 roku

Prawo o prokuraturze nie uwzględnił sprzeciwu A. K. J. - prokurator Prokuratury Rejonowej w W. na postanowienie Prokuratora Okręgowego w W. z dnia 20 lutego 2017 roku (sygn. akt PO VI K (...)) o wymierzeniu jej kary porządkowej upomnienia i przekazał sprawę Sądowi Dyscyplinarnemu dla Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym celem rozpoznania.

Prokurator Okręgowy w W. działając za pośrednictwem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego zarzucił prokurator A. K. J. popełnienie przewinienia służbowego polegającego na „oczywistej i rażącej obrazie przepisów § 2 pkt 1 i 2 oraz § 14 pkt 2 ppkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz obowiązującego od dnia 15 kwietnia 2016 r. art. 344a kpk (obowiązującego do dnia 30 czerwca 2015 r. art. 345 kpk), polegającego na tym, że jako referent sprawy prowadzonej pod sygn. akt 2 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w W. wydając postanowienie z dnia 16 sierpnia 2016 r. w przedmiocie kosztów postępowania przygotowawczego:

- zasądzając opłatę za czynności adwokackie z tytułu zastępstwa prawnego, przyjmując maksymalną stawkę wynoszącą sześciokrotność stawki minimalnej ustalonej za obronę przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym, nie oceniła prawidłowo niezbędnego nakładu pracy adwokata, a także charakteru sprawy i wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia przed sądem w postępowaniu uproszczonym,
- dokonała zwrotu kosztów adwokatowi w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej błędnie uznając, że zwrot sprawy w trybie art. 345 kpk spowodował powstanie nowego postępowania przygotowawczego,

to jest przewinienie służbowe określone w art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze”.

Procedując w trybie art. 149 § 6 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, orzeczeniem z dnia 20 września 2017 roku Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, sygn. PKI SD (...), uniewinnił obwinioną od zarzuczonego jej czynu.

Odwołanie od tego rozstrzygnięcia wywiódł Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego W efekcie uwzględnienia wniesionego odwołania, Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny w dniu 4 grudnia 2017 roku, sygn. PK I OSD (...), uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Orzeczeniem z dnia 27 lutego 2018 roku, sygn. Akt PK I SD (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym obwinioną A. K. J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. uznał winną zarzucanego jej czynu, przyjmując, iż czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi i na podstawie art. 142 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze odstąpił od wymierzenia kary.

Od powyższego rozstrzygnięcia z dnia 27 lutego 2018 roku odwołanie wniosła obwiniona wraz z obrońcami, zaskarżając orzeczenie w całości, na korzyść obwinionej.

Na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze orzeczeniu temu zarzucono:

1. „obrazę przepisu postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez zaniechanie dokładnego określenia przypisanego prok. A. K. J. czynu, w tym w szczególności zaniechania szczegółowego wskazania przepisu prawa naruszonego przez wyżej wymienioną w związku z przyznaniem wynagrodzenia za ponowne rozpoznanie sprawy w toku postępowania przygotowawczego;
2. obrazę przepisu postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez zaniechanie wyczerpującego uzasadnienia wydanego rozstrzygnięcia, w tym w szczególności:
 - a) odniesienia się do przywołanego w pismach procesowych obrońcy i obwinionej orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazującego na obowiązek przyznania występującemu w sprawie 2 Ds. (...) obrońcy z wyboru maksymalnego wynagrodzenia dozwolonego według obowiązujących przepisów prawa,
 - b) odniesienia się do przywołanego w pismach procesowych obrońcy i obwinionej orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazującego, iż ewentualne

błędy w orzekaniu mogą być jedynie wyjątkowo podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej,

- c) uzasadnienia przyjętej tezy, iż działanie prok. A. K. J. naruszyło dobro wymiaru sprawiedliwości, w tym w szczególności wskazania - jakie dobro zostało naruszone;
- 3. obrazę przepisu postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 442 § 3 k.p.k. poprzez uznanie, wbrew wiążącym zapatrywaniom prawnym Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego wyrażonym w orzeczeniu z dnia 4 grudnia 2017 r., iż prok. A. K. J. dopuściła się obrazy art. 345 k.p.k., podczas gdy powyższy przepis adresowany jest wyłącznie do sądu;
- 4. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na uznaniu, iż przyznanie obrońcy z wyboru wynagrodzenia w wysokości sześciokrotności stawki minimalnej stanowi oczywiste naruszenie przepisu § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podczas gdy okoliczności wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego nie dają podstaw do takowej oceny;
- 5. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na uznaniu, iż prok. A. K. J. w toku postępowania 2 Ds. (...) dopuściła się naruszenia art. 345 k.p.k. podczas, gdy zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, iż w toku ww. postępowania prok. A. K. J. wydała jakiegokolwiek rozstrzygnięcie w oparciu o ww. przepis;
- 6. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na treść orzeczenia poprzez uznanie, iż zasądzenie przez prok. A. K. J. wynagrodzenia w oparciu o przepisy regulujące postępowanie zwyczajne było rażącym naruszeniem przepisów prawa, godzącym w interesy wymiaru sprawiedliwości, podczas, gdy okoliczności wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego, nie dają podstaw do takowej oceny”.

Na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze wniesiono o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionej A. K. J. od stawianego jej zarzutu.

Odwołanie od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 27 lutego 2018 roku wywiódł także Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego, zaskarżając powyższe orzeczenie na niekorzyść prokurator A. K. J. w zakresie orzeczenia o karze.

Na podstawie art. 438 pkt.4 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze orzeczeniu temu zarzucił:

- „rażącą niewspółmierność kary polegającą na odstąpieniu od wymierzenia kary za przypisany obwinionej delikt dyscyplinarny będącą następstwem uznania go za przypadek mniejszej wagi w sytuacji gdy okoliczności podmiotowe i przedmiotowe czynu wykluczały przyjęcie takiej oceny albowiem obwiniona wydając w dniu 16 sierpnia 2016 r. decyzję w przedmiocie zwrotu kosztów obrony w sposób oczywisty i rażący naruszyła obowiązujące w tym zakresie przepisy §2 pkt. 1 i 2 oraz § 14 pkt. 2 ppkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu i przepis obowiązującego od dnia 15 kwietnia 2016 r. art. 344a kpk (obowiązującego do dnia 30 czerwca 2015r art.345 kpk)”.

Na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt. 1 ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wymierzenie obwinionej za przypisane przewinienie dyscyplinarne kary upomnienia.

Orzeczeniem z dnia 27 listopada 2018 roku Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym na zasadzie art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2016 r. poz. 177) w zw. z art. 437 § 1 kpk

zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że obwinioną A. K. J. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W. uniewinnił od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Kasację od przedmiotowego rozstrzygnięcia wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając wskazane orzeczenie na niekorzyść obwinionej A. K. J. w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił „rażącą i mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia obrazę przepisu art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze polegającą na niezasadnym, a skutkującym uniewinnieniem obwinionej uznaniu, iż objęte zarzutem dyscyplinarnym działanie prokurator A. K. J. nie wyczerpuje znamion deliktu dyscyplinarnego w postaci oczywistej i rażącej obrazę przepisów prawa, podczas gdy całokształt poczynionych w sprawie dyscyplinarnej ustaleń wskazuje na popełnienie przez obwinioną przypisanego jej orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. PK I SD (...) deliktu dyscyplinarnego”

Podnosząc powyższy zarzut na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2018 roku i art. 145 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze wniósł o „uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy prokurator A. K. J. do ponownego rozpoznania Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego”.

W odpowiedzi na wywiedzioną kasację obrońca obwinionej prokurator A. K. J. wniósł o:

1. pozostawienie kasacji bez rozpoznania jako niespełniającej warunków formalnych określonych w art. 526 k.p.k.,
2. w przypadku nieuwzględnienia wniosku zawartego w punkcie 1) oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Pismem z dnia 18 listopada 2019 roku (data wpływu do Sądu Najwyższego: 21 listopada 2019 roku) obrońca prokurator A. K. J. wniósł o pozostawienie kasacji wniesionej w niniejszej sprawie bez rozpoznania z uwagi na jej niedopuszczalność z mocy prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że zgodnie z art. 163a ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (w brzmieniu od dnia 3 kwietnia 2018 roku), od orzeczenia sądu dyscyplinarnego drugiej instancji kasacja nie przysługuje, a do postępowań dyscyplinarnych prowadzonych w oparciu o przepisy ustawy - Prawo o prokuraturze, stosuje się przepisy dotychczasowe do zakończenia postępowania wyjaśniającego lub postępowania w instancji, w której się toczy (art. 122 pkt 13 ustawy o Sądzie Najwyższym). W orzecznictwie ugruntowany jest również pogląd o konieczności stosowania przepisów nowych, w przypadku wątpliwości, które z przepisów proceduralnych należy zastosować (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., sygn. I KZP 10/16).

Zgodnie z treścią przepisu art. 163 § 1 ustawy - Prawo o prokuraturze w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2018 r. od orzeczenia wydanego przez Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny stronom i Prokuratorowi Generalnemu przysługiwała kasacja do Sądu Najwyższego, która mogła być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa lub rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. Przepis ten został uchylony z dniem 3 kwietnia 2018 roku, na podstawie art. 110 pkt 26 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 8 grudnia 2017 r. Dodatkowo, na podstawie art. 110 pkt 27 ustawy o Sądzie Najwyższym, do ustawy - Prawo o prokuraturze wprowadzono przepis art. 163a § 1, który stanowi, że „od orzeczenia sądu dyscyplinarnego drugiej instancji kasacja nie przysługuje”.

Na mocy przepisu intertemporalnego - art. 122 pkt 13 ustawy o Sądzie Najwyższym, do postępowań dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie ustawy zmienianej w art. 110 (Prawo o prokuraturze) - stosuje się przepisy dotychczasowe do zakończenia postępowania wyjaśniającego lub postępowania w instancji, w której się toczy oraz przepis art. 121, który stanowi, że do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o odpowiedzialności dyscyplinarnej w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, o ile przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy nie upłynął termin do wniesienia kasacji.

Podkreślić należy, że w zawisłej przed Sądem Najwyższym sprawie o sygn. akt II DO 5/18, w dniu 7 lutego 2019 r., Sąd Najwyższy, na podstawie art. 193

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.1997.78.483 ze zmianami) i art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U.2016.2072) przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytanie prawne: „Czy przepisy art. 121 i art. 122 pkt 13 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U.2018.5 ze zmianami), w zakresie, w którym wyłączają możliwość złożenia kasacji od prawomocnych orzeczeń Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym, dotyczących deliktów dyscyplinarnych popełnionych przed 3 kwietnia 2018 roku, w których termin do wniesienia tejże kasacji upłynął po 3 kwietnia 2018 roku, są zgodne z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”

Sprawa wpłynęła do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 12 lutego 2019 r., została zarejestrowana pod sygn. akt P 4/19. Termin rozpatrzenia wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego sprawy nie został jeszcze wyznaczony.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy podkreślić należy, że zarzucone prokurator A. K. J. przewinienie dyscyplinarne popełnione zostało w dniu 16 sierpnia 2016 roku. Prawomocne orzeczenie Odwoławczego Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym zapadło w dniu 27 listopada 2018 roku. Termin do wniesienia kasacji upłynął już po wejściu w życie wspomnianej wyżej ustawy o Sądzie Najwyższym, co nastąpiło w dniu 3 kwietnia 2018 roku.

Stosownie zatem do postanowień przepisów przejściowych, dotychczasowe przepisy miały zastosowanie do zakończenia sprawy w drugiej instancji, co nastąpiło ostatecznie w dniu 27 listopada 2018 roku. Stanowisko wyrażone w tym zakresie przez Trybunał Konstytucyjny ma fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Podkreślić przy tym należy, że nie znajduje uzasadnienia stanowisko wyrażone przez obrońcę obwinionej w piśmie z dnia 19 listopada 2019 roku, że rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w przedmiocie zawieszenia postępowania z uwagi na zadane pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego dotyczy odmiennych stanów faktycznych. Powołał przy tym, że kasacje wywiedzione zostały przez obwinionych, nie zaś przez organ państwa. W ocenie Sądu Najwyższego Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia

równość stron postępowania, w tym postępowania dyscyplinarnego, nie rozróżniając na obywatela i organ państwowy. Zdaniem Sądu Najwyższego implikuje konieczność zawieszenia niniejszego postępowania.

Podsumowując, w ocenie Sądu Najwyższego, należy podkreślić, że *ad casum* ujawniła się długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania.

W związku z tym na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.